

2023/2065(INI)

29.11.2023

ADVIES

van de Commissie ontwikkelingssamenwerking

aan de Commissie internationale handel

inzake de uitvoering van de economische partnerschapsovereenkomst (EPO)
tussen de EU en de Ontwikkelingsgemeenschap van Zuidelijk Afrika (SADC)
(2023/2065(INI))

Rapporteur voor advies: Karsten Lucke

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie ontwikkelingssamenwerking verzoekt de bevoegde Commissie internationale handel onderstaande suggesties in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

1. is ingenomen met de eerste evaluatie achteraf van de economische partnerschapsovereenkomst (EPO) tussen de EU en de Ontwikkelingsgemeenschap van Zuidelijk Afrika (SADC); benadrukt dat de EPO gericht is op handel en investeringen die bijdragen aan duurzame ontwikkeling in economische, sociale en ecologische zin; merkt echter op dat er in de partnerlanden van de SADC nog veel uitdagingen bestaan met betrekking tot economische diversificatie, concurrentievermogen, groei, de rechtsstaat, armoedebestrijding, arbeidsrechten, landroof en milieubescherming;
2. benadrukt het belang van ontwikkelingssamenwerking en technische en financiële bijstand als essentiële factoren voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de EPO en voor gunstige samenwerking tussen de partijen;
3. wijst erop dat regionale en subregionale integratie een prominente plaats innemen in de EPO tussen de EU en de SADC, aangezien dit een krachtig instrument is om de doelstellingen van de overeenkomst te verwezenlijken; benadrukt dat de EPO tussen de EU en de SADC regionale en subregionale integratie moet ondersteunen, regionale waardeketens in de SADC en in Afrika in ruimere zin moet bevorderen en uiteindelijk ontwikkelingslanden op duurzame wijze moet integreren in de wereldeconomie; beklemtoont verder dat de samenwerking op het vlak van ontwikkelingsfinanciering vanuit de EU richting de SADC-landen hen moet helpen bij hun inspanningen op het gebied van regionale economische samenwerking en integratie, op zodanige wijze dat de handel binnen Afrika in ruimere zin een stimulans krijgt;
4. erkent dat de SADC-partnerlanden van de EPO moeten profiteren, aangezien zij dankzij de EPO beter in staat zullen zijn economische diversificatie te stimuleren en producten met toegevoegde waarde te fabriceren; wijst erop dat de EPO moet bijdragen aan diversificatie van de waardeketens in de SADC-landen en hun economieën, waardoor het tevens noodzakelijk is dat er eerlijke regels gelden voor de wereldhandel, die landen helpen in hun ontwikkeling; wijst er voorts op dat de EPO een stimulans moet zijn voor handels- en ontwikkelingsbeleid dat de mensenrechten, de rechtsstaat en de democratie bevordert, lokale banen en toegevoegde waarde creëert, ongelijkheden helpt bestrijden en honger en armoede op duurzame wijze vermindert en uiteindelijk doet verdwijnen;
5. onderstreept de financiële en technische problemen die lokale kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) ondervinden in verband met EU-regelgeving en -normen waaraan voldaan moet worden voordat naar de EU-markt geëxporteerd kan worden, hetgeen kan betekenen dat de meeste kmo's van de voordelen van de EPO worden uitgesloten; benadrukt dat kmo's passende bijstand moeten krijgen om ervoor te zorgen dat zij voldoen aan de EU-voorschriften en toegang hebben tot EU-markten, en om de mogelijkheid van het gebruik van tariefcontingenten onder de aandacht te brengen;
6. benadrukt dat de EPO moet bijdragen tot een groter concurrentievermogen en duurzame economische groei in bij de EPO aangesloten SADC-landen, dankzij een eerlijk

handels- en investeringssysteem dat rekening houdt met de verschillen in ontwikkelingsniveau tussen de EU en haar SADC-EPO-partners;

7. benadrukt dat het verzoek van de EU om uitvoerheffingen op grondstoffen te verbieden reeds lang een struikelblok is in het onderhandelingsproces over EPO's, aangezien uitvoerbelastingen en -rechten niet verboden zijn in het kader van de WTO-regeling; herinnert aan het recht van Afrikaanse landen om grondstoffen te reguleren met het oog op het algemeen belang van hun bevolking; dringt er dienovereenkomstig op aan dat de EU geen handelsbeleid voert dat ontwikkelingslanden in het algemeen verbiedt uitvoerheffingen op grondstoffen te heffen, voor zover dit in overeenstemming is met de WTO-regels;
8. herinnert eraan dat de SADC-EPO-landen onder de pandemie hebben geleden als gevolg van lagere belastinginkomsten, onder andere door verminderde economische activiteit en fluctuerende grondstoffeprijzen en handelsstromen; onderstreept in dit verband dat goed bestuur en bijstand belangrijk zijn bij capaciteitsopbouw inzake duurzame ontwikkeling, met name wat betreft het opzetten van duurzame belastingstelsels en de bestrijding van belastingontduiking, met als doel begrotingscapaciteit vrij te maken voor verdere economische en sociale ontwikkeling en milieubescherming; herinnert eraan dat de EU de versterking van instellingen en uitgebreide capaciteitsopbouw in de publieke sector van partnerlanden krachtig moet ondersteunen;
9. benadrukt dat de EPO eraan moet bijdragen dat tussen de partijen een nieuwe handelsdynamiek ontstaat door middel van toenemende asymmetrische liberalisering van de onderlinge handel; benadrukt tevens dat de EPO de samenwerking op alle voor de handel relevante gebieden kan versterken, verbreden en verdiepen en dat derhalve ook het partnerschap tussen de SADC-landen en de EU een stimulans kan krijgen; benadrukt het belang van het beginsel van asymmetrische handelsliberalisering als instrument om de economische groei en duurzame ontwikkeling van de SADC-EPO-landen te bevorderen;
10. verzoekt de EU ervoor te zorgen dat de EPO bijdraagt tot de totstandbrenging van een doeltreffend, voorspelbaar en transparant regionaal regelgevingskader voor handel en investeringen, met volledige inachtneming van de relevante internationale overeenkomsten en richtsnoeren; benadrukt dat EPO's een positieve bijdrage moeten leveren aan de tenuitvoerlegging van de Afrikaanse continentale vrijhandelszone (AfCFTA) en het aantrekken van particulier kapitaal, alsook aan de opbouw van veerkrachtige en duurzame regionale waardeketens, teneinde de intra-Afrikaanse handel te bevorderen en diversifiëren, hetgeen onontbeerlijk is voor de bevordering van duurzame langetermijnontwikkeling en de verwezenlijking van de doelstellingen van Agenda 2030; is van mening dat EU-steun voor de AfCFTA gepaard moet gaan met de ontwikkeling van regelgevingskaders die strikte sociale en milieunormen volgen;
11. herinnert eraan dat het huidige hoofdstuk in de EPO over handel en duurzame ontwikkeling slechts in beperkte mate betrekking heeft op bindende toezeggingen en bepalingen inzake dialoog met het maatschappelijk middenveld; is van mening dat EPO's systematisch een verplicht en afdwingbaar hoofdstuk over duurzame ontwikkeling moeten bevatten met daarin de hoogste arbeids- en milieunormen teneinde

de doelstellingen van Agenda 2030 te verwezenlijken, met inbegrip van bijvoorbeeld sterke duurzaamheidsverbintenissen in verband met de Klimaatovereenkomst van Parijs, het mondiaal biodiversiteitskader van Kunming-Montreal, internationale fundamentele arbeidsnormen, gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen; herinnert er met name aan dat, om doeltreffend te zijn, het hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling onder het geschillenbeslechtsmechanisme moet vallen; is ingenomen met de opnemings van een hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling in de EPO van de EU met Kenia; dringt er bij de Commissie op aan hierop voort te bouwen en er in het lopende herzieningsproces van de SADC-EPO naar te streven het hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling te versterken;

12. herinnert eraan dat het belangrijk is uitzonderingen toe te staan op het beginsel van nationale behandeling en de verplichting om uitvoerbelastingen af te schaffen, teneinde opkomende industrieën die van cruciaal belang zijn voor de diversificatie van de economieën van partnerlanden te bevorderen en te beschermen en zo hun ontwikkeling te stimuleren overeenkomstig artikel XVIII, C, en artikel XXIV van de Algemene Overeenkomst betreffende tarieven en handel (GATT);
13. benadrukt dat het belangrijk is ontwikkelingspartners, het lokale en regionale maatschappelijk middenveld, de academische wereld, vakbonden en vertegenwoordigers van de particuliere sector breed, systematisch en op zinvolle wijze te betrekken bij de uitvoering, het toezicht en de evaluaties achteraf van de EPO, om ervoor te zorgen dat de EPO beantwoordt aan de behoeften van de bevolking en dat de grondbeginselen van duurzame ontwikkeling zijn gewaarborgd; merkt op dat de EPO-bepalingen inzake dialoog met het maatschappelijk middenveld, in vergelijking met andere recente handelsovereenkomsten van de EU, een beperkte reikwijdte hebben; benadrukt dat de adviserende rol van het maatschappelijk middenveld groter moet worden; dringt aan op de instelling van een formeel mechanisme voor de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, en herinnert eraan dat bestaande platforms, zoals de nationale monitoringkaders van de Agenda 2063 van de Afrikaanse Unie, waarin verscheidene belangen worden vertegenwoordigd, ook in het kader van de EPO kunnen worden ingezet ten behoeve van een dialoog met het maatschappelijk middenveld;
14. onderstreept dat EPO's weliswaar aanzienlijke voordelen kunnen opleveren voor de Staten in Afrika, het Caribische gebied en het gebied van de Stille Oceaan (ACS-landen), maar dat EPO's ook hun eigen uitdagingen en nadelen met zich meebrengen; dringt er daarom op aan dat beleidsmakers deze factoren zorgvuldig in overweging nemen en zich ervoor inzetten dat EPO's zodanig worden uitgevoerd dat alle betrokken partijen er maximaal profijt uit halen;
15. herinnert eraan dat alle partijen altijd moeten handelen op basis van de beginselen van solidariteit en wederzijds belang om zodoende een vruchtbare samenwerking te bevorderen, en dat zij hun verbintenissen en verplichtingen na moeten komen en de SADC-EPO-landen moeten faciliteren bij de voortdurende uitvoering van de overeenkomst;
16. herinnert eraan dat het voor kleinere ACS-landen met een gebrek aan middelen en infrastructuur een uitdaging kan zijn om EPO's ten uitvoer te leggen; verzoekt de EU en haar lidstaten hun partners in ontwikkelingslanden bij te staan zodat zij ten volle kunnen

profiteren van de mogelijkheden die de EPO's bieden;

17. herinnert aan de noodzaak om zich in te zetten voor internationale normen en overeenkomsten voor efficiënte internationale samenwerking;
18. onderstreept hoe belangrijk het is dat de EU staat voor multilaterale samenwerking en voor het veiligstellen van de eigen handelsbelangen, en tegelijkertijd een aantal van de belangrijkste belangen van de ACS-landen adresseert, met name op het gebied van regionale integratie;
19. herinnert aan de tweepijleroplossing voor het aanpakken van fiscale uitdagingen die voortvloeien uit de digitalisering en globalisering van de economie, zoals overeengekomen door de leden van het inclusief kader inzake grondslaguitholling en winstverschuiving van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling/G20;
20. roept de EU en haar lidstaten op ervoor te zorgen dat het overeengekomen mondiale minimumtarief voor de vennootschapsbelasting van 15 % voor multinationale ondernemingen op doeltreffende wijze wordt toegepast; onderstreept dat dit minimumbelastingtarief naar verwachting wereldwijd jaarlijks ongeveer 150 miljard USD aan extra belastinginkomsten zal genereren.

BIJLAGE: ENTITEITEN WAARVAN OF PERSONEN VAN WIE DE RAPPORTEUR VOOR ADVIES INPUT HEEFT ONTVANGEN

De rapporteur verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input te hebben ontvangen van een entiteit of persoon die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moet worden vermeld.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	28.11.2023
Uitslag eindstemming	+: 14 -: 1 0: 6
Bij de eindstemming aanwezige leden	Barry Andrews, Alessandra Basso, Stéphane Bijoux, Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Antoni Comín i Oliveres, Ryszard Czarnecki, Charles Goerens, Mónica Silvana González, György Hölvényi, Beata Kempa, Karsten Lucke, Janina Ochojska, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Benoît Biteau, Ilan De Basso, Malte Gallée, Marlene Mortler
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 209, lid 7)	Peter Jahr, France Jamet

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

14	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	György Hölvényi, Peter Jahr, Marlene Mortler, Janina Ochojska, Tomas Tobé
Renew	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Charles Goerens
S&D	Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Ilan De Basso, Mónica Silvana González, Karsten Lucke

1	-
ID	France Jamet

6	0
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
ID	Alessandra Basso
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Benoît Biteau, Malte Gallée

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding